

Міжнароднае супрацоўніцтва

ПАРТНЁРЫ ЗНАЙШЛІСЯ НА ЗАХАДЗЕ

На працягу тыдня дэлегацыя ГДУ імя Ф. Скарыны ў складзе рэктара члена-карэспандэнта АН Беларусі Л. А. Шамяткава, першага прарэктара прафесара М. В. Селькіна, дэкана факультэта прафарментацыі і падрыхтоўкі да вучобы ў ВНУ дацэнта А. У. Гаўрылюка знаходзілася ў Францыі — ва ўніверсітэце г. Клермон-Ферана, пабраціма Гомеля. Аб мэтах і выніках гэтага візіту з Л. А. Шамяткавым гутарыць наш карэспандэнт.

— Леанід Аляксандравіч, у апошні час наша ВНУ ўсё больш упэўнена выходзіць на міжнародную арэну, пашырае навукова-педагагічныя сувязі з замежнымі краінамі. Дастаткова нагадаць, як з кожным годам мацнейшым і плённым становіцца супрацоўніцтва паміж ГДУ і вышэйшымі навучальнымі ўстановамі Кітая — Пекінскім сталічным педагагічным універсітэтам, Янчжоўскім педінстытутам. А цяпер на ўмоўнай карце міжнародных сувязей ГДУ з далёкім замежжам з'явіўся новы адрас — Францыя. Думаецца, гэта не выпадкова?

— Безумоўна, не. Паміж Клермон-Феранам і Гомелем даўно наладжаны ўзаемакарысныя сувязі ў самых розных напрамках дзейнасці. Цяпер вольна навуковыя, педагагічныя колы нашага горада-пабраціма выказалі жаданне супрацоўнічаць больш цесна з нашым універсітэтам і запрасілі нас прыняць удзел у распрацоўцы сумеснай міжнароднай праграмы, якая носіць назву «Тэмпус». Гэта праграма дапамогі заходнеўрапейскім краінам вышэйшым навучальным установам былога Савецкага Саюза, якая мае на мэце далейшае развіццё ВНУ, паліпшэнне вучэбнай работы ў іх, удасканаленне кіравання. У абавязковым парадку яна даслаецца ў г. Брусель, дзе разглядаецца на конкурснай аснове. Па ўмовах гэта праграма прадугледжвае ўдзел у ёй не менш трох

партнёраў, два з якіх павінны быць заходнімі. Галоўным яе каардынатарам выступіў універсітэт Клермон-Ферана, яго партнёрамі сталі Гомельскі дзяржуніверсітэт, універсітэт г. Берлінгема (Англія) і Інжынерны інстытут г. Кіля (Германія). Да моманту нашага прыезду ў Клермон-Феран ўжо была атрымана згода кіраўніцтва названых ВНУ на ўдзел у супрацоўніцтве, таму мы адразу прыступілі да карпатлівай работы над дакументамі праграмы «Тэмпус».

— Раскажыце, калі ласка, аб ёй больш падрабязна, якія канкрэтныя мерапрыемствы ў яе былі закладзены?

— У распрацаваны праект, адпраўлены потым у Брусель, увайшлі пагадненні паміж партнёрамі аб абмене дэлегацыямі, аказанні ўзаемнай дэлавой дапамогі, чытанні лекцый, кансультаванні выкладчыкаў, студэнтаў і г. д. Для ажыццяўлення намечанага выдзяляюцца неабходныя грашовыя сродкі. Прыкладна каля 80 працэнтаў запланаваных паездак — гэта паездкі французскіх, англійскіх і нямецкіх калег у Гомель. Так што да нас збіраюцца прыязджаць шматлікія замежныя госці.

— Якія яшчэ шляхі міжнароднага супрацоўніцтва былі намечаны ў час знаходжання дэлегацыі нашага ўніверсітэта на французскай зямлі?

— Прыняты праект аб супрацоўніцтве паміж універсітэтам Клермон-Ферана і ГДУ,

які падпісалі з аднаго боку — прэзідэнт гэтай ВНУ Мішэль Далі, з другога — я. Згодна гэтага дакумента паміж нашымі ўніверсітэтам будзе таксама ажыццяўляцца абмен навуковымі публікацыямі вучоных, выкладчыкаў, іншымі разнастайнымі педагагічнымі матэрыяламі. Перш за ўсё нашы кантакты будуць развівацца ў такіх галінах ведаў, як эканоміка, інфарматыка, права, а таксама і ў іншых, па меры развіцця адносін паміж намі. Разлічваем праводзіць абмен выкладчыкамі-стажорамі і студэнтамі. Гэта — у недалёкай перспектыве. На бліжэйшы ж час — бягучы навучальны год — вызначылі колькасць членаў абменных дэлегацый, тэрміны іх правядзення. А ў наступным годзе, напрыклад, наш універсітэт абавязуецца прыняць 8 французскіх студэнтаў эканамічных спецыяльнасцей, арганізаваць для іх вытворчую практыку на прадыемствах г. Гомеля. Спадземся, што яны акажуць дапамогу нашым студэнтам у вывучэнні французскай мовы. У сваю чаргу, наш універсітэт зоймецца распрацоўкай праграмы і вызначыць парадак адбору нашых студэнтаў (не абавязкова эканамічнай спецыяльнасці, а любой іншай) для паездкі ў Клермон-Феран.

Па пагадненню паміж нашым і французскім бакамі ў канцы снежня бягучага — пачатку студзеня наступнага года да нас прыедзе дэлегацыя з Клермон-Ферана ў складзе вопытных спецыялістаў для таго, каб стварыць сумесную вучэбную французска-беларускую структуру (інстытут), пасля заканчэння якой студэнты будуць атрымліваць двойны дыплом — французскі і беларускі.

— Як бачна, намечаныя

планы супрацоўніцтва вялікія, таму застаецца пажадаць, каб яны паспяхова ажыццяўляліся. Няхай гэтыя новыя кантакты з Захадам атрымліваюць далейшае развіццё, паглыбляюцца, што будзе садзейнічаць таксама павышэнню аўтарытэту нашай ВНУ ў замежных навуковых колах. А цяпер, калі ласка, некалькі слоў пра універсітэт Клермон-Ферана, што ён сабой уяўляе?

— На жаль, вельмі напружаны графік работы над праграмай «Тэмпус» не дазволіў азнаёміцца з гэтай навучальнай установай так дэтальна, як хацелася б. Але і за такі непрацяглы час даведаліся аб ёй шмат цікавага. Трэба адзначыць і тое, што Клермон-Феран — гэта горад студэнтаў. З 200 тысяч яго жыхароў — 20 тысяч складае моладзь, якая вучыцца ў ВНУ. Універсітэцкі гарадок — функцыянальны і вельмі прыгожы, у ім ёсць усё як для вучобы, так і для адпачынку. Больш за ўсё ўражвае культура, якая выражаецца ўсюды і ва ўсім у простых рэчах. У студэнцкіх аўдыторыях нідзе не ўбачыш надпісаў на сталах, паламанай мэблі. Прыемна здзівілі нас і адносіны саміх студэнтаў да вучобы. Заняткі ва ўніверсітэце ў час нашага візіту яшчэ не пачыналіся, а ў вучэбных лабараторыях мы бачылі студэнтаў, якія самастойна займаліся, праводзілі доследы. Бачна было, што вучоба для іх — магчымасць узяць як мага больш ведаў па сваёй спецыяльнасці, павысіць свой адукацыйны ўзровень.

А самыя прыемныя ўражанні засталіся ад гасціннасці французскіх калег, іх шчырасці, адкрытасці, жадання супрацоўнічаць дзеля ўзаемнай карысці.

— Дзякуй за гутарку, псехаў Вам у гэтым новым партнёрстве.

Гутарку вяла Т. ДУБЯК.

КАЛІ АБЯСЦЭНЬВАЮЦА ДЫПЛОМЫ

Пасля набывання суверэнітэту і незалежнасці Рэспубліка Беларусь, як і іншыя краіны СНД, яшчэ далёкая ад эканамічнай стабільнасці і забеспячэння нармальнага жыццёвага ўзроўню людзей. Наадварот, з непрадказальнай хуткасцю ён працягвае падаць, расце колькасць беспрацоўных. Не стаў выключэннем і Гомель. Вось што раскажаў нашаму карэспандэнту дырэктар гарадскога цэнтра занятасці насельніцтва Аляксандр Паўлавіч Ключынінкі:

— На 20 верасня г. г. у Гомелі было зарэгістравана 599 беспрацоўных. Амаль чатыры пятае з іх — спецыялісты з вышэйшай адукацыяй, пераважна людзі маладога ўзросту, жанчыны. Не атрымалі работу па выбітай спецыяльнасці і многія сёлетнія выпускнікі. Вось канкрэтныя лічбы: статус беспрацоўных атрымалі 102 выпускнікі ВНУ, у тым ліку 31 — Гомельскага дзяржуніверсітэта, і 110 — сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў.

На пытанне, што робіцца мясцовымі ўладамі і, у прыватнасці, гарадскім цэнтрам занятасці насельніцтва, каб хоць у нейкай ступені выправіць становішча, А. П. Ключынінкі адказаў:

— Праблема складаная, але для яе вырашэння прымаюцца аператыўныя меры. Калі не ўдаецца працаўладкаваць людзей па маёмым ім і спецыяльнасцях, прапануем ім праз нашу сістэму набывання новых кваліфікацый. Так, за восем месяцаў бягучага года ўжо прайшлі навучанне і атрымалі працу 92 чалавекі па 5 спецыяльнасцях. Усяго ж да канца года прадугледжана правесці перакваліфікацыю беспрацоўных па 15 спецыяльнасцях. Значную дапамогу ў гэтым цяпер і ў будучым павінен аказаць нам факультэт павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў (дэкан — А. А. Малахаў) Гомельскага дзяржуніверсітэта імя Ф. Скарыны. Ужо заключаны дагавор на 3 млн. руб. на падрыхтоўку 25 бухгалтараў, якія па заканчэнні чатырохмесячных курсаў будуць працаваць як у дзяржаўных, так і камерцыйных і іншых структурах. Заняткі пачаліся 27 верасня. Слухачамі курсаў сталі ў асноўным людзі з вышэйшай адукацыяй, якія прайшлі прафесійнальны адбор на камп'ютэры. Сярод іх — 5 непрацаўладкаваных выпускнікоў ГДУ (2 — гэтага года), якія маюць дыпломы філалага, матэматыка, эканаміста. Слухачы курсаў атрымаюць добрую сучасную бухгалтарскую і камп'ютэрную падрыхтоўку.

Гутарку вёў Ул. ВАЛОДЗІН.

10 ДЗЁН У КРАІНЕ ЎЗЫХОДЗЯЧАГА СОНЦА

Гэтым летам мне пашчасціла пабыць у Японіі. Наш навуковы даклад, падрыхтаваны разам з былым аспірантам В. А. Кіеняй, цяпер супрацоўнікам ГПП, вытрымаў конкурсны адбор і быў прыняты для ўдзелу ў 24-й Генеральнай асамблеі Міжнароднага Саюза радыётэхнічных навук (URSI). Асамблея праходзіла з 25 жніўня па 2 верасня ў японскім горадзе Кіёта. У яе рабоце прынялі ўдзел вучоныя больш чым з 40 краін свету, і амаль усе яны з'яўляюцца членамі URSI. Рэспубліка Беларусь таксама была прынята на асамблеі ў URSI ў якасці асацыяванага члена, таму прайшоўшая асамблея была вельмі важнай для ўсіх фізікаў нашай рэспублікі. На жаль, два іншыя прапануемыя ўдзельнікі асамблеі з Мінска (з ВДУ і МРТИ) не змаглі атрымаць у свой час уязныя візы ў японскім пасольстве ў Маскве і наш даклад аказаўся адзіным з Беларусі. Былы Савецкі Саюз быў прадстаўлены таксама фізікамі з Расіі, Украіны і Узбекістана. Расія з'яўляецца паўнапраўным членам URSI, як правапераемнік СССР, а Украіна — асацыяваным членам. Такое становішча адпавядае статусу URSI, згодна якому правы кожнай краіны-удзельніцы залежаць не

ў апошняму чаргу ад размераў яе грашовага ўзносу. Будзем спадзявацца, што Беларусь у хуткім часе стане паўнапраўным членам URSI, што аблегчыць інтэграцыю рэспублікі ў сусветнае навуковае таварыства.

Японія — экзатычная краіна. Незвычайная архітэктура, вільготны клімат, 35-градусная спёка (геаграфічная шырата г. Кіёта адпавядае поўначы Афрыкі), левабаковы рух транспарту, новая шматкаляровая гарадская рэклама, паўмятровыя рыбы ў гарадскіх сажалках, самыя высокія ў свеце цэны — усё гэта стварае непаўторнае аблічча старажытнага і сучаснага горада Кіёта, нядаўна адсвяткаваўшага сваё 1200-годдзе. З жалем адзначаеш, што экзатыкай для нас з'яўляецца таксама чысціня і парадак ва ўсім, нават у дробязях, кожная з якіх прызначана для максімальнай зручнасці людзей; чыстае паветра, дрэвы, трава і кветкі на запоўненых транспартам вуліцах, высокая культура людзей. Уся рухомая і нерухомая маёмасць у Кіёта абсталёвана кандыцыянерамі.

Надоўга запамяталася наведванне сусветнага саду камянёў Роандзі. На пляцоўцы, якая пасыпана дробным гравіем, раскладзены 15 камянёў. Але дзе

б ні знаходзіўся назіральнік, ён бачыць толькі 13 або 14 з іх. Адзін з камянёў абавязкова захаваны ад гледча іншымі камянямі. Так зашыфравана філасофская думка аб шматграннасці і непазнавальнасці жыцця і свету.

Уражваюць таксама храмы і манастыры старажытнага Кіёта. Адны храмы строга, у іх забараняецца фатаграфаванне, таму што ідзе служба, жывуць манахі. Іншыя — вясёлыя, запоўнены прадаўцамі сувеніраў. Вецер гайдае мноства рознакаляровых шароў. Каб папрасіць аб чым-небудзь Будду, у такім храме трэба кінуць манетку і пагрукаць у барабан (а раптам Будда спіць у гэты час і не пачуе вашай просьбы, калі вы яго не разбудзіце?).

Паколькі наш даклад быў запрошаным, бо білет Масква — Нагоя — Кіёта — Масква, а таксама пражыванне, харчаванне і арганізацыйны ўзнос канферэнцыі былі аплачаны з фондаў URSI. Аднак без дапамогі ўніверсітэта пакупка авіябілета была б немагчымай, і я ўдзячны рэктарату і бухгалтэры за садзейнічанне.

І. СЕМЧАНКА, дэкан фізічнага факультэта, дацэнт.

АСАЦЫЯЦЫЯ ЖАНЧЫН-МАТЭМАТЫКАЎ

г. Суздаль адбылася ўсталяваная канферэнцыя, на якой прынята рашэнне аб стварэнні Расійскай асацыяцыі жанчын-матэматыкаў з мэтай павышэння інфармацыйнай, матэрыяльнай і матэрыяльна-методычнай падтрымкі жанчын-матэматыкаў у іх навуковай і прафесійнай дзейнасці. У гэтым і аб'явілі аб стварэнні асацыяцыі жанчын-матэматыкаў. Па тэлефоне кафедры дыферэнцыйнага ўраўненняў ГДУ

арганізацыі, выбрала праўленне.

У бягучым годзе плануецца выдаць навуковыя працы канферэнцыі.

Расійская асацыяцыя «Жанчыны-матэматыкі» прапануе правесці летам 1994 г. у г. Маскве Міжнародны кангрэс жанчын-матэматыкаў. Падрабязна аб гэтым і аб членстве ў асацыяцыі можна даведацца па тэлефоне кафедры дыферэнцыйнага ўраўненняў ГДУ 57-30-25.

Т. ЗВЕРАВА, член Расійскай асацыяцыі «Жанчыны-матэматыкі», дацэнт кафедры дыферэнцыйнага ўраўненняў.

СТУДЭНЦКІ ДЭСАНТ ВЯРНУЎСЯ Ў АЎДЫТОРЫ

У гарачую пару ўборкі ўраджаю бульбы, гародніны нялёгка справіцца на вёсцы без дапамогі студэнцкіх рук. А асабліва сёлета, бо цяжкае становішча ў эканоміцы рэспублікі прамым чынам паўплывала і на сельскую гаспадарку: адсутнасць бензіну, дызельнага паліва, запчастак для ўборачнай тэхнікі паставілі пад пагрозу і лёс вырашчанага ўраджаю. 400 студэнтаў другіх і трэ-

ціх курсаў розных факультэтаў нашага ўніверсітэта ў пачатку верасня выехалі на дапамогу ў гаспадаркі Петрыкаўскага, Лоеўскага, Жыткавіцкага і Ратчоваўскага раёнаў. У шасці саўгасках і калгасках Петрыкаўшчыны на ўборцы, сартыроўцы бульбы, нарыхтоўцы сена працавалі будучыя эканамісты, філолагі, географы, гісторыкі, на Лоеўшчыне студэнтаў бя-

лагічнага і фізічнага факультэтаў прымалі дзве гаспадаркі, у Жыткавіцкім раёне працавалі матэматыкі, Рагачоўскім — гісторыкі і юрысты.

У асноўным працай памочнікаў у ГДУ ў прымаючых гаспадарках засталіся задаволены. Добрую арганізацыйную работу да асенніх сельгасработ правялі дэканаты фізічнага, эканамічнага, філалагічнага, біялагічнага факультэтаў, чаго нельга сказаць аб гісторыкаў і юрыдычным факультэце. Так, адсюль у калгас «40 гадоў Кастрычніка» Лоеўскага раёна замест 20 студэнтаў прыехала толькі 11.

Урокі студэнцкага лета

І ЗАДАВОЛЕНАСЦЬ, І РАСЧАРАВАННІ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

ступе гарачы час пасажырскіх перавозак, і яе работнікі заўсёды рады дадатковым памочнікам з ліку навучэнцаў моладзі. Яшчэ ў сакавіку яны пачынаюць вучобу па падрыхтоўцы праваднікоў, якія летам абслугоўваюць самыя ажыўленыя маршруты. Дагэмінова здаўшы экзаменацыйную сесію, байцы чыгуначных атрадаў ужо ў чэрвені адправіліся ў падарожжа. Пасажырскія цягнікі на Маскву і Адэсу сталі для іх, як кажуць, на ўсё лета другім домам. Нялёгка гэта, згадзіцеся, калі вагоны перапоўнены пасажырамі, ноччу ў рэйсе не паспіш, хапае і іншых арганізацыйных клопатаў да паездкі і пасля яе — уборка вагона, здача бялізны і г. д. Адным словам, добрыя заробкі лёгка не даюцца. Але рэальна не скардзіліся, бо ведалі, на што ішлі. З заканчэннем лета многія не кінулі працу і яшчэ да кастрычніка ездзілі па названых маршрутах.

Тым студэнтам, якія выкажуць жаданне стаць на наступнае лета праваднікамі чыгуначных паяздоў, неабходна будзе звяртацца ў студэнцкі Саюз моладзі ўніверсітэта ўжо на пачатку вясны, бо падрыхтоўчыя заняткі работнікі Гомельскага аддзялення чыгункі пачынаюць з сакавіка.

Калі ў праваднікоў аб працоўным леце-93 застануцца толькі добрыя ўражанні, дык гэтага не скажаш аб байцах зводнага сельскагаспадарчага атрада, у які ўваходзілі 40 чалавек з фізілагічнага, фізічнага, эканамічнага факультэтаў. Яны апынуліся ў сітуацыі, знаёмай многім па вядомай карціне мастака «Не чакалі». У саўгасе «Ізабільны» Стаўрапольскага краю, куды адправіўся атрад, ім заявілі, што работы для іх няма. Здзіўлена студэнтаў такім «цёплым» прыёмам хутка змянілася на абурэнне ў адрас работнікаў Гомельскага абласнога штаба студэнцкіх аб'яднанняў моладзі, якія заключалі дагавор з гэтай гаспадаркай. Студэнты з цяжкасцямі пераадолелі такі доўгі шлях (з набываннем чыгуначных білетаў досыць намуныліся) дзеля таго, каб адчуць непатрэбнасць сваіх рук у гарах час уборкі гародніны і садавіны. Кіраўнікі саўгаса «Ізабільны» «паспачувалі» беларускіх памочнікаў і прапанавалі ім адправіцца ў іншую няблізкую гаспадарку... за свой кошт. Што гэта сёння азначае, тлумачыць не трэба. На шчасце, на новым месцы ад іх дапамогі не адмовіліся, але свае ўмовы паставілі — за работу ім будучы плаціць толькі грашма без ніякай натуральнай аплаты сабраным ураджаем. Уявіць настрой байцоў студэнцкага атрада няцяжка. Мясіц усё ж адпрацавалі, а заробілі мізер — па 12 тысяч рублёў на кожнага. Вось такім атрымаўся ва ўніверсітэцкага атрада трэці працоўны семестр на Стаўрапольшчыне. З сапсаваным настроем, з матэрыяльнымі стратамі... Ці ўзнікне ў гэтых студэнтаў яшчэ жаданне адпраўляцца ў падарожжа «за рублём» у далёкае замежжа? Набрэд ці.

Але такія горкія ўрокі, якія атрымлівае студэнцкая моладзь з-за дрэннай арганізацыі, няўзята па віне людзей, што за гэта адказваюць і атрымліваюць зарплату, будзем спадзявацца, сё ж адзінавіны.

НІКАЛАЕВА.

Мінулае лета для ўдзельнікаў ансамбля народнага танца ўніверсітэта «Радзімічы» стала асабліва памятным і ўвойдзе ў творчую біяграфію народнага калектыву яркай і адметнай старонкай. Па запрашэнню мэры г. Сант-Амант-Рош-Савіна (ён уваходзіць у адзін дэпартамент з Клермон-Феранам) «Радзімічы» прынялі ўдзел у нацыянальным свяце, выступілі перад французскімі жыхарамі са сваімі канцэртамі. Творчая паездка самадзейных артыстаў ўніверсітэта стала магчымай, дзякуючы асацыяцыям «Сябры Гомеля» і «Інтэргорад», якія садзейнічаюць развіццю і ўмацаванню сувязей паміж г. Гомелем і Клермон-Феранам. За дзевяць дзён на гасцінай зямлі Францыі ва ўдзельнікаў танцавальнага калектыву адбылося шмат цікавых сустрэч, знаёмстваў, адкрыццяў.

Каля старажытнага помніка архітэктуры — Сабора святой Марыі ў Ліоне.

ПАСЛЯ чатырох сутак дарогі, пераезду праз дзве краіны — Польшчу і Германію, тры мытні, аўтобус «Мерседэс», нарэшце, дасягнуў запаветнай французскай зямлі — дэпартаменту горада-пабраціма. Знаходзіцца яна ў горным масіве на вышыні 1163 м над узроўнем мора і з'яўляецца цэнтрам даўно патухлых вулканаў. Палюбавацца зачароўваючай прыгажосцю навакольнага пейзажу кожнаму давалося не з аўтобуса, бо ён не змог пераадолець крутыя горныя перавалы па дарозе да Сант-Амант-Рош-Савіна. Прагулка пехатой па ранішняй і горнай дарозе, дыханне чысцейшым паветрам хутка ўзбадзёрылі, знялі стомленасць ад шматгадзіннага цяжкага пераезду.

Сустрэкаў гомельскіх гасцей сам мэр Сант-Амант-Рош-Савіна Андрэ Шасэн — чалавек сярэдняга гадоў, вельмі абаяльны, таварыскі і дружалюбны. Ён — дырэктар мясцовага каледжа, член кампарты Францыі.

Пасля размяшчэння ў невялікім, але ўтульным пансіянэце, абеду гомельскую дэлегацыю ўжо чакалі на нацыянальным свяце ў мястэчку Даранж гэтага ж дэпартаменту. У французаў ёсць такія добры звычай: ушаноўваюць святых, якіх яны лічаць заступнікамі, абаронцамі сваёй мясціны. Наных самадзейных цювасці. Наных самадзейных артыстаў запрасілі якраз на такое свята. Пакуль дабраўся да месца, свята было ўжо ў

ФРАНЦЫЯ ДАЛЁКАЯ І БЛІЗКАЯ

разгары (а пачалося яно раніцай спецыяльнай службай у мясцовай царкве, старажытнай і вельмі прыгожай, з унікальнымі фрэскамі), так што «Радзімічы» трапілі, як кажуць, «з карабля на баль». Іх выступленні з неярплівацю чакалі мясцовыя жыхары, бо загадзя ведалі аб прыездзе гонаровых гасцей. І вось на адкрытую сцэну выйшлі ў нацыянальных беларускіх касцюмах удзельнікі ансамбля. Паўтары гадзіны працягваўся іх канцэрт, а для французскіх глядачоў ён праляцеў як адно цудоўнае, непаўторнае імгненне. Беларускія народныя танцы, агністыя і лрычныя, змяняліся выступленнем вакальнай групы ансамбля, былі тут таксама нумары, у якіх арганічна спалучаліся і танец, і песня.

стэрам шлях, які быў пераадолены ад Гомеля да Клермон-Ферана.

Пасля канцэрта мясцовыя жыхары яшчэ доўга не адпусцілі сваіх гасцей, бо свята працягвалася: шумеў кірмаш, працавалі шматлікія атракцыёны, бары, выступалі рок-ансамблі, мераліся ў сіле і спрыце спартыўныя каманды. А вечарам гасцінныя гаспадары наладзілі для іх святочны прыём і вячэру з уручэннем сувеніраў, значкоў, маек з надпісамі на французскай мове «Я вярнуся ў Даранж», а потым са шчодрым частаваннем стравам французскай кухні, бургундскім вінном. Гучалі песні на рускай, беларускай, французскай мовах, вядомыя ўсяму свету «Калінка», «Падмаскоўныя вечары».

Наступныя дні знаходжання гамельчан на французскай зямлі былі не менш памятнымі і цікавымі, чым першыя. Мэр Андрэ Шасэн сам правёў экскурсію для гасцей па гарадку, потым быў цёплым прыём у мэры, які ператварыўся ў канцы ў сапраўднае тэатралізаванае дзейства з удзелам нашых самадзейных артыстаў: па ініцыятыве А. Шасэна было інсцэніравана французскае вяселле, на якім з ролямі жаніха і нявесты выдатна справіліся нашы студэнты.

ФРАНЦЫЯ — краіна, цікавая сваёй і гісторыяй, і шматлікімі выдатнымі мясцінамі. Культурная праграма для беларускіх гасцей была разлічана так, каб яны змаглі ўбачыць усё самае адметнае, што з'яўляецца гонарам краіны. Адбылася экскурсія ў Ліон — другі па велічыні горад Францыі, які бачны як на далоні з самага высокага ўзгорку, дзе стаіць найпрыгажэйшы старажытны Сабор святой Марыі. Горад уразіў і вялізным паркам, дзе сабраны ўсемагчымыя гаўтункі руж, раслін амаль з усіх краін свету, жывёлы.

Паездка ў г. Амбер запаматалася наведваннем славутага музея старажытнай паперы, сакрэт вырабу якой вядзе адлік з XIII стагоддзя. Сям'я, якая трымае гэты музей і фірменны магазін пры ім, прама на вачах у наведвальнікаў робіць вельмі прыгожую паперу з ільняных адыходаў, старых тканін, дабаўляючы туды пялёсткі кветак, што не страваюць свайго колеру пры лютой пераапрацоўцы, галінкі розных раслін. Такую паперу французы выкарыстоўваюць для розных урачыстых мэт — запрашэнняў на вяселлі, віншаванняў з днём нараджэння, для абажураў і г. д. Любяць

для дзяцей французскіх беспрацоўных і маламаёмных. На гэты канцэрт прыйшлі не толькі дзеці, але і ўсе навакольныя жыхары. Іх так уразіла майстэрства нашых самадзейных артыстаў, што некаторыя з іх прасілі нават навучыць іх тым ці іншым танцавальным фігурам і рухам.

Самы цёплы прыём аказалі гасцям з Гомеля ў мэры г. Клермон-Ферана, якая размяшчаецца ў старажытным прыгожым палацы. Гаспадары і госці абмяняліся сувенірамі, потым для апошніх правялі цікавую экскурсію па горадзе, які спадабаўся сваёй утульнасцю, чысцінёй, прыгожымі асабнякамі.

ДЗЕ Б ні прымалі французскія сябры беларускую дэлегацыю, яна ўсюды адчувала цёплыню сэрцаў, добрабычлівасць, жаданне даведацца больш аб далёкай Беларусі, Гомелі, культуры нашага народа. Гэтым можна растлумачыць павышаную цікавасць, якую працяўлялі французскія людзі да ўсіх канцэртаў «Радзімічаў», іх нацыянальных касцюмаў. А выступленне ансамбля ў Сант-Амант-Рош Савіне, якое працягвалася каля двух гадзін, і ў час якога артысты па некалькі разоў мянялі касцюмы ў залежнасці ад выконваемага нумара, сабраў вялізную колькасць насьельніцтва дэпартаменту. Гэта было сапраўднае свята беларускай культуры! Пасля канцэрта калектыву ўручылі сімвалічны кубак мэры (сам мэр адзначыў, што такога грандыёзнага відовішча ў іх яшчэ не было), сувеніры, і позна ўвечары ў гонар гасцей адбыўся баль-феерверк — сапраўдны спектакль піратэхнікі.

Каб французскія сябры мелі больш шырокае ўяўленне аб беларускіх звычаях, абрадах, дзёўчаты з «Радзімічаў» праявілі ўсё сваё кулінарнае майстэрства і наладзілі для гаспадароў дзень беларускай кухні (прадукты, праўда, былі з французскага боку). Сапраўднай экзотыкай былі для іх нашы дранікі і калдуны, боршч і салаты, якія ім вельмі спадабаліся.

Апошні дзень на французскай зямлі быў, бадай, адным з самых памятных. Не кожнаму даецца ў жыцці такі шанец — на ўласныя вочы пабачыць славыты Парыж! З яго Эйфелевай вежай і Луўрам, Трыумфальнай аркай і Елісейскімі палямі, Манмартрам і найпрыгажэйшым мастом Аляксандра III, які злучае берагі Сены... Бывай гасцінная Францыя. Ты падарыла гомельскім студэнтам, сам назначыла іх культурна.

Праграма была па-сапраўднаму высокамастацкай, цесна звязанай з беларускімі народнымі матывамі, фальклорам і нават драматургіяй. Доўга не сціхалі апладысменты пасля кожнага нумара, а асабліва такіх танцаў як «Таўкачыкі», «Сялянскія гульні», «Падушачка».

НА ЗДЫМКУ: канцэрт «Радзімічаў» у Даранжы. Фота Г. Вароніна спецыяльна для «Гомельскага ўніверсітэта».

ка». А «Гульні на выгані» — з выдатным рэквізітам — проста ашагалі французскую публіку, якая дагэтуль мала што чула і ведала аб далёкай Беларусі, акрамя таго, што, яна недзе побач з Чарнобылем. Давялася раскласці карту Еўропы і паказаць на ёй нашу рэспубліку, адзначыць флама-

ле людзі з вытанчаным густам і тоўстым кашальком, бо не ўсім яна па кішэні. «Радзімічам» давалося пабываць у прыгарадзе Амбера, у адным з абатстваў, кюрэ якога займаецца дабрачыннасцю. Ён запрасіў творчы калектыв выступіць з канцэртамі ў створаным ім лагеры адпачынку

студэнтам, сам назначыла іх культурна. Памагла адзначыць і шчыра вядомых людзей, шчодра адзначыў Сант-Амант-Рош-Савіна Цяпер ты не такой!

СТАЎ ЧЭМПІОНАМ СВЕТУ

На факультэце фізічнай культуры даўно стала добрай традыцыяй выпускаць «маланкі» з віншаваннямі пераможцаў

і прызёраў розных спаборніцтваў. На гэты раз яна выйшла ў гонар чацвёртакурсніка С. Коршуна. Сяргей дасягнуў выдатнага поспеху на чэмпіянаце свету сярод юніёраў па сучаснаму пяцібор'ю. Ён набраў самую высокую суму балаў у асабістым заліку і заваяваў залаты медаль. З гэтай перамогай яго віншуюць усе аматары спорту.

У Мінску праведзены другі чэмпіят свету па паліятлону (былое шматбор'е комплексу ГПА), у якім прынялі ўдзел восем дзяржаў і 21 зборная рэгіёнаў СНД. Зноў паспяхова выступіла ў чэмпіянаце выкладчыца кафедры фізічнага выхавання Галіна Галаўнёва, якая адстала тытул чэмпіёніцы, заваяваўшы ёю ў мінулым годзе ў Чар-

ЗНОЎ ГАЛІНА ГАЛАЎНЁВА

нігаве. Вось складаемыя поспеху двухразовай чэмпіёніцы свету: 60 м — 9,1 сек., граната — 38 м 30 см, стральба — 93 ачкі,

плаванне (50 м) — 36,0 сек. 1 крос 1 км — 3.37,0 сек. За нацыянальную каманду Рэспублікі Беларусь выступала яшчэ і студэнтка факультэта фізічнай культуры Аісана Фядоранка, якая, на жаль, у лік прызёраў не трапіла. У камандным заліку прызавая тройка такая: Расія, Беларусь, Украіна.

В. МАРЧАНКА.

ГЕАФІЗІКА І СУЧАСНЫ СВЕТ

Такая праблема ўсебакова абмяркоўвалася на міжнароднай канферэнцыі, якая праходзіла нядаўна ў г. Маскве. У канферэнцыі ўдзельнічаў і аўтар гэтых радкоў.

Тэмы на канферэнцыі былі разнастайнымі. Адзначым асноўныя з іх, якія закранаюць праблемы агульначалавечага характару: геафізіка і філасофія; геафізіка і культура; экалогія Зямлі; эвалюцыя Зямлі; рэсурсы Зямлі. Экалогія Зямлі. Геафізікамі выяўлены фоновыя значэнні параметраў усіх геафізічных палёў Зямлі: радыяцыйнага, магнітнага, гравітацыйнага, сейсмічнага, электрычнага, цеплага, электрамагнітнага, геахімічнага ўсіх элементаў. За доўгі час існавання ў прыродным асяроддзі ўсе вышэй пералічаныя фоновыя значэнні палёў з'яўляюцца для чалавека бяспечнымі, камфортнымі. Гэта з'яўляецца базай для выяўлення аномальных зон палёў, якія ў асноўным з'яўляюцца тахнагеннымі забруджваннямі. У апошні час мы сталі сведкамі забруджвання ўсіх палёў па ўзнікаючых масавых хваробах. Нельга думаць, што толькі радыяцыйнае забруджванне небяспечна. Перавышэнне дапушчальных нормаў велічынь электрамагнітнага поля, сейсмічнага, геахімічных палёў прыводзіць да вялікага спектру хвароб чалавека, да парушэння працэсаў развіцця біясферы.

Задача геафізікі кантраляваць і прагназіраваць дынаміку змянення ўсіх геафізічных палёў, даючы магчымасць жыццяздольнасці чалавека ў бяспечных умовах асяроддзя пражывання. Важнейшую ролю адыгрывае геафізіка ў распрацоўцы тэхналогіі месцаў бяспечнага захавання радыеактыўных і іншых таксічных адходаў прамысловасці. Тахнагенныя экалагічныя ўздзеянні ўплываюць на змяненне відавочна саставу расліннага покрыва, жывёл, птушак. Праяўляюцца ў павелічэнні ў-

роўню сейсмічнасці, дэградацыі вечнай мерзлаты, змяненні саставу падземных вод.

Планетарныя змяненні геафізічных умоў Зямлі адлюстроўваюцца ў гісторыі чалавечтва і яго культуры. Даўно вядомы ўплыў 11-гадовага цыкла сонечнай актыўнасці на біясферу Зямлі, эпідэміялагічныя захворванні, гістарычныя падзеі. Аднак маюцца і цыклы іншых перыядаў як больш кароткіх, так і больш працяглых да тысяч і дзясяткаў тысяч гадоў. Гэтыя цыклы таксама аказвалі істотны ўплыў на развіццё чалавечага грамадства, кантрабуючы наступленне крызісаў і оптымумаў развіцця цывілізацыі.

Рэсурсы Зямлі. Значэнне геафізікі для выяўлення і разведкі рэсурсаў Зямлі вядома ўсім. Наша стагоддзе азнаменавалася развіццём геафізікі і ў сувязі з гэтым магчымасцю выяўлення рэсурсаў (вугалю, нафты, падземных вод), захаваных пад тоўшчай парод. Але мала хто ведае, што геафізіка давала магучыя штуршок фундаментальным фізічным даследаванням, якія прыводзілі да тэхнічных рэвалюцый. Адкрыццё бурштыну і магнетыту прывяло да адкрыцця электрычнасці, развіцця электрамагнітных даследаванняў, вынаходніцтва электра- і радыёпрыстасаванняў. Выяўленне радыеактыўнасці мінералаў дало магчымасць вывучэння радыеактыўнасці і стварэння энергетычных комплексаў.

На чарзе асваенне глыбін больш 5—10 км, што дае новыя ўяўленні аб рэсурсах Зямлі. Яшчэ нядаўна, 15—20 гадоў назад, рэсурсы Зямлі падлічвалі толькі ў межах кантынентаў. Разведаны нафтавыя месцанараджэнні шэльфавых зон мораў і поліметалічныя месцанараджэнні дна акіянаў, чалавечтва рэзка пашырыла аб'ём прыгодных для эксплуатацыі рэсурсаў. Павелічэнне глыбіннасці геафізічных даследаванняў прывядзе да пашырэння рэсурснай базы нашай

цывілізацыі. У першую чаргу, бяспрэчна, мы можам атрымаць неабмежаваныя рэсурсы геатэрмальнай энергіі, таму што тэмпература асяроддзя на глыбінях больш 10 км складае 250—500°C.

Цікава адзначыць, што чалавечтва імкнецца да павелічэння выкарыстання энергетычных рэсурсаў. Колькасць спажываемай энергіі вызначае ступень прамысловага развіцця дзяржавы. Але яе павелічэнне не бязмежнае. Да канца наступнага стагоддзя мы дасягнем гранічна дапушчальнага ўзроўню паглынання энергіі і магчымасці рассеявання яе ў акалючым асяроддзі (космасу). Не адводзячы спажываемую энергію за межы Зямлі, мы будзем павышаць тэмпературу атмасферы, што прывядзе да экалагічнай катастрофы.

Геафізіка і філасофія. Адзінства свету планеты Зямля, цэласная ўзаемасувязь геафізічных палёў і развіцця чалавечай цывілізацыі, біясферы з'яўляецца асновай канцэптуальных філасофскіх пабудов любой філасофіі. Геафізіка з'явілася тым звяном, якое звязвае ў адно ўсю сістэму прырода — біясфера — чалавек — розум — прырода. Толькі ў такім спалучэнні геафізічных палёў і іх велічынях маглі ўзнікнуць на Зямлі жыццё, чалавек, розум. Пры іншых спалучэннях геафізічных палёў мы не назіраем развіцця жыцця ні ў сонечнай сістэме, ні ў бліжэйшай касмічнай прасторы.

Геафізіка выявіла адзін з найцікавейшых прыродных нелінейных эфектаў, калі малыя змяненні палёў, якія знаходзяцца ў азначаных экстрэмальных энергетычных станах, прыводзяць да розных катастрофічных з'яў.

Адзначана агульная заканамернасць уздзеяння геалага-геафізічных працэсаў, якія адбываюцца ў асобных раёнах, на глабальнае размеркаванне геалага-геафізічных палёў, што трэба ўлічваць у практычнай

дзеясці. Гэта дае падставы па-новаму падыходзіць да вырашэння пытанняў філасофіі ў прыродазнаўстве.

На заключным пленарным пасяджэнні канферэнцыі гаварылася аб неабходнасці рэгулярнага абмеркавання праблем геафізікі на міжнародным узроўні. Адзначаны недахоп развіцця геафізікі ў даследаванні глыбін больш 5—10 км зямной кары, а таксама адставанне развіцця і генерацыі новых ідэй у матэматычнай апрацоўцы даных геафізікі ў цяпераш-

ні час, калі персанальныя камп'ютэры знаходзяцца на грані іх замяны больш дасканалай вылічальнай тэхнікай. Прызнана метазгодным больш інтэнсіўна пераходзіць да асваення інтэрпрэтацыйных метадаў аб'ёмнага і шматузроўневага геалагічнага асяроддзя, усё далей адыходзіць ад двухмерных мадэляў.

А. ПІНЧУК, дэкан геалага-геаграфічнага факультэта, кандыдат геалага-мінералагічных навук.

ЛЯЧЫЦЕСЯ НА ЗДАРОЎЕ!

Як вядома, вясной універсітэцкі санаторый-прафілакторый перамясціўся ў новае прасторнае двухпавярховае памяшканне, што прадставіла калектыву ўрачоў і медсяспёр больш шырокай магчымасці для лячэння і аздараўлення студэнтаў, выкладчыкаў і супрацоўнікаў ГДУ, развіцця і ўдасканалення лячэбнай базы. Цяпер ва універсітэцкай здраўніцы працуюць лячэбныя кабінеты:

- камп'ютэрнай дыягностыкі,
- лор-кабінет,
- магнітатэрапіі,
- фізіятэрапеўтычны,

- іголкатэрапіі,
- масажны,
- гінекалагічны,
- цэпаллячэння,
- інгалаторый,
- зубны,
- працэдурны.

Прайсці лячэнне і аздараўленне ў санаторый-прафілакторый можа кожны студэнт, выкладчык і супрацоўнік незалежна ад таго, карыстаўся ён ці не ў час адпачынку санаторнай пуцёўкай у здраўніцы рэспублікі і краін СНД.

Кошт пуцёўкі на 24 дні — 5000 руб. (поўны кошт — 50 тысяч руб.). Жадаючыя могуць купіць пуцёўку без харчавання — курсоўку. Яна каштуе 1500 руб.

Студэнтам пуцёўкі выдае прафком студэнтаў, выкладчыкам і супрацоўнікам — прафком ГДУ.

Студэнцкі капуснік

МІЖ РАДКОЎ КАНСПЕКТАЎ

Жудасныя часіны: студэнты не жадаюць ні вучыцца, ні жаніцца.

Калі зусім нічога не ведаеш, ёсць аб чым падумаць.

Іронія студэнцтва: стыпендыю пусціць па ветру асабліва ўмеюць тыя, хто яе не атрымаваў.

Конь павінен быў пайсці на пенсію, таму што прыйшоў асёл з дыпламам.

Будучы педагог не стараўся накопліваць веды: усё роўна іх трэба будзе здаваць іншым.

На дробязі жыцця, на жаль, уходзіць увесь заробак.

Самыя прыемныя выключэнні з правілаў тыя, якія не трэба вучыць.

Студэнцкае жыццё прыгожае і без экзаменаў.

Стыпендыя — мара многіх студэнтаў, подпіс у залікоўцы — усіх.

Дні лічаць да экзаменаў, стыпендыю — пасля экзаменаў, а студэнтаў — вясной.

Што не зразумеў на лекцыях, зразумееш на экзамене.

Цікава, якія кашмары сніліся людзям тады, калі не было дзяржаўных экзаменаў?

Калі ён, нарэшце, вылецеў з універсітэта, усё зразумеў, што ён за птушка.

Дыплом ёсць, трэба падумаць і аб прызванні.

Рэктарат, грамадскія арганізацыі, увесь калектыв выкладчыкаў, супрацоўнікаў і студэнтаў універсітэта выказваюць глыбокае спачуванне першаму пракурору прафесару СЕЛЬКІНУ Міхаілу Васільевічу з выпадку напаткаўшага яго гора — смерці ВАЦЬКІ.

Дэканат матэматычнага факультэта, кафедра вышэйшай матэматыкі выказваюць глыбокае спачуванне старшай лабарантыцы кафедры вышэйшай матэматыкі КАЛЕНЧУКОВАЙ Надзеі Мікалаеўне з выпадку напаткаўшага яе гора — смерці ВАЦЬКІ.

Калектыв бібліятэкі універсітэта глыбока смуткуе з выпадку смерці былой яе супрацоўніцы пенсіянеркі ГРАМЫКА Кацярыны Міхайлаўны і выказвае сваё спачуванне яе родным і блізкім.

ГОМЕЛЬСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ УНІВЕРСІТЭТ ІМЯ ФРАНЦЫСКА СКАРЫНЫ

АБ'ЯВЛЯЕ КОНКУРС НА ЗАМЯШЧЭННЕ ВАКАНТНЫХ ПАСАД ПА КАФЕДРАХ:

— філасофіі — асістэнта;	— батанікі і фізіялогіі раслін — асістэнта, дацэнта;
— правазнаўства — асістэнта (2);	— геаграфіі — асістэнта;
— рускага, агульнага і славянскага мовазнаўства — асістэнта;	— лёгкай атлетыкі і лыжнага спорту — дацэнта, ст. выкладчыка;
— беларускай мовы — дацэнта;	— лячэбнай фізічнай культуры — выкладчыка (2);
— беларускай літаратуры — ст. выкладчыка, дацэнта;	— фізыхавання — ст. выкладчыка;
— англійскай мовы — выкладчыка;	— эканомікі і кіравання вытворчасцю — дацэнта;
— нямецкай і французскай моў — выкладчыка;	— эканамічнай інфарматыкі і АСК — ст. выкладчыка;
— алгебры і геаметрыі — асістэнта;	— оптыкі — заг. кафедры.
— матэматычных праблем кіравання — дацэнта;	Тэрмін падачы заяў — не пазней 1 месяца з дня апублікавання паведамлення.
— эканомікі і сацыялогіі працы — дацэнта (2);	Заявы накіроўваць на адрас: 246699, г. Гомель, вул. Савецкая, 104.
— бухгалтарскага ўліку, кантролю і АГД — ст. выкладчыка;	РЭКТАРАТ.
— рускай мовы для замежных навучэнцаў — асістэнта (2);	

Рэдактар Ул. БАЛОГА.

«Гомельскі ўніверсітэт» — газета Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Ф. Скарыны. Наш адрас: 246699, г. Гомель, вул. Савецкая, 104, пакой 1-18, тэл. 57-43-21. Рэгістрацыйны № 221

Спонсары газеты — Цэнтральны райсавет народных дэпутатаў г. Гомеля; «ВВП «Сучасныя тэхналогіі», прафком студэнтаў. Фабрыка «Палесдрук» г. Гомель, Савецкая, 1.

Аб'ём 1 друк. Тыраж 1.500 эк. Заказ 553. Падпісана да друк.